

Finlandiya'nın NATO'ya Katılım Sürecinde Türkiye'nin Rolü

Türkiye's Role in Finland's NATO Accession Process

Vildan Ünlü¹ , Erdem Özlük²

¹Master Student, Department of International Relations, Selçuk University, Konya, Türkiye,
vildanzehra1@gmail.com (Corresponding Author)

²Department of International Relations, Selçuk University, Konya, Türkiye,

Özet

Finlandiya'nın çok uzun süredir takip ettiği tarafsızlık politikasını terk ederek NATO'ya katılımı, Rusya'nın Ukrayna'nın bazı bölgelerini işgalinin ardından Avrupa güvenlik mimarisinde meydana gelen köklü değişimlerin bir sonucudur. Bu süreçte Türkiye, hem ittifakın önemli üyelerinden biri olarak hem de son yıllarda artan bölgesel etkinliğiyle belirleyici bir rol üstlenmiştir. Finlandiya'nın üyelik başvurusu, Türkiye tarafından başlangıçta bazı güvenlik kaygıları nedeniyle temkinli bir şekilde karşılanmış; özellikle terörle mücadele ve savunma iş birliği alanlarında beklentilerinin karşılanması talep edilmiştir. Türkiye, NATO ittifakının genişlemesinin yalnızca Rusya'ya karşı caydırıcılık açısından değil, aynı zamanda ittifak içi yük paylaşımı ve stratejik uyum bakımından da önem taşıdığını dile getirmiştir. Bu doğrultuda aynı anda NATO'ya üyelik başvurusu yapan İsveç'in de dahil olduğu üçlü mekanizma görüşmeleriyle, Finlandiya terör örgütlerine verilen destek konusunda daha somut taahhütlerde bulunmuş ve savunma sanayii alanında Türkiye'ye yönelik kısıtlamaların kaldırılması yönünde adımlar atmıştır. Nihayetinde Türkiye, Finlandiya'nın NATO üyeliğini onaylayarak bu süreçteki kilit aktör pozisyonunu pekiştirmiş ve aynı zamanda yeni güvenlik şartları altında ittifakın geleceğine şekil veren aktif bir dış politika izlemiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkiye, NATO, Finlandiya, Finlandiyalaşma, Üçlü Muhtıra

Abstract

Finland's decision to abandon its policy of neutrality and join NATO is a direct consequence of the profound transformations in the European security architecture following Russia's invasion of Ukraine. In this process, Türkiye has assumed a decisive role, both as one of the key members of the Alliance and through its increasing regional influence in recent years. Finland's application for membership was initially met with caution by Türkiye due to certain security concerns; in particular, Ankara demanded that its expectations in the areas of counter-terrorism and defense cooperation be addressed. Türkiye emphasized that NATO enlargement is significant not only in terms of deterrence against Russia, but also in relation to burden-sharing and strategic cohesion within the Alliance. In this context, through the trilateral mechanism that included Sweden— which had simultaneously submitted its NATO membership application—Finland offered more concrete commitments regarding the support provided to terrorist organizations and took steps towards lifting the restrictions imposed on Türkiye in the field of defense industry. Ultimately, by approving Finland's NATO membership, Türkiye consolidated its position as a key actor in this process and pursued an active foreign policy that contributes to shaping the Alliance's future under the new security conditions.

Keywords: Türkiye, NATO, Finland, Finlandization, Trilateral Memorandum

This article is derived from the master's thesis titled "Türkiye's role in Finland's NATO membership process" prepared by Vildan Ünlü in 2024 at Selçuk University Institute of Social Sciences, Department of International Relations. / Bu makale, Vildan Ünlü tarafından 2024 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda hazırlanan "Finlandiya'nın NATO'ya üyelik sürecinde Türkiye'nin rolü" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

For Citation: Ünlü, V., Özlük, E. (2025). Finlandiya'nın NATO'ya Katılım Sürecinde Türkiye'nin Rolü. *Journal of Academic Value Studies*, 11(3), 139-150. <http://dx.doi.org/10.29228/javs.86881>

Received: 16.08.2025

Accepted: 30.09.2025

This article was checked by *intihal.net*

2149-8598 / Copyright © 2025

1. Giriş

Finlandiya, tarihi boyunca dış politikasında dengeli ve tarafsız bir çizgi izlemeye özen göstermiştir. Rusya ile arasındaki 1,340 km (830 mil) sınır ve bu ülkeyle olan tarihsel bağları, Finlandiya'nın güvenlik politikalarında her zaman merkezi bir rol oynamış ve Finlandiya'nın dış politikası "Finlandiyalaşma" (Finlandization) olarak adlandırılan bir strateji etrafında şekillenmiştir. Özel bir dış politika stratejisi olarak Finlandiyalaşma, temel olarak şu esaslara dayanmaktadır; Finlandiya tarafsız bir devlet (neutral state) konumunda kalacak ve SSCB ile dostane ilişkiler yürütecek ve dış politikada SSCB'yi rahatsız edecek ya da ona karşı olacak herhangi bir eylem ya da girişimde bulunmayacaktır. Yine dış politikada söylem olarak da SSCB'yi doğrudan hedef alan bir konumda olmayacaktır. Finlandiya'nın ordusunun kapasitesi ve hatta hükümette yer alan partiler bile SSCB'nin onayına tabi olacak ve ülke Doğu Bloğu ülkeleriyle daha yakın ticari bağlar kuracaktır (Laqueur, 2016).

Finlandiya'nın tarafsızlık politikası, Soğuk Savaş boyunca sıkı bir şekilde Sovyetler Birliği ile olan ilişkiler üzerine inşa edilmiştir. 1948'de imzalanan Finlandiya ve Sovyetler Birliği arasında imzalanan Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması (The Agreement of Friendship, Cooperation, and Mutual Assistance of 1948) Finlandiya'nın dış politikasında belirleyici bir rol oynamıştır. Bu antlaşma, Finlandiya'nın SSCB ile askeri ve siyasi iş birliği yapmasını gerektirmiş ancak aynı zamanda Finlandiya'nın iç işlerine karışılmamasını garanti altına almıştır. Bu bağlamda Finlandiya'nın Soğuk Savaş dönemi tarafsızlık politikası ülkenin hem dış hem de iç politikasını derinden etkilemiştir. Sovyetler Birliği'yle iyi ilişkiler sürdürürken Batı ile ticaret ve kültürel ilişkileri koparmamış, tarafsız bir politika izlemiş ancak Birleşmiş Milletler (BM) ve diğer uluslararası örgütlerde de aktif bir rol oynamıştır (Isoaho vd., 2022). Barış ve güvenlik konularında yapıcı bir tutum sergileyen Finlandiya, özellikle BM Barış Gücü operasyonlarına katkıda bulunarak uluslararası barış ve güvenliğe katkıda bulunmaya çalışmıştır. 1975 yılında Helsinki'de düzenlenen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) ve bu konferansın sonucunda imzalanan Helsinki Nihai Senedi, Finlandiya'nın tarafsızlık politikasının uluslararası alanda tanınmasında önemli bir dönüm noktası olmuştur (Kanninen, 2022).

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ve Avrupa Birliği'ne üyelikle birlikte bu tarafsızlık politikası kademeli olarak dönüşüm geçirmiştir. 2023 yılında NATO'ya üye olmadan önce Finlandiya, NATO tatbikatlarına katılmış, barış gücü operasyonlarında yer almış ve Nordik ülkelerle güvenlik iş birliği geliştirmiştir. Finlandiya, Batı Avrupa'nın ekonomik entegrasyon süreçlerine katılmış ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği'ne (EFTA) üye olmuştur. Bu denge politikası, Finlandiya'nın Batı ve Doğu blokları arasında kendine özgü bir konum edinmesini sağlamıştır (Cancellare, 2010). Sovyetler Birliği'nin çöküşü, Doğu ve Batı arasındaki gerilimi büyük ölçüde azaltmış ve Avrupa'da yeni bir güvenlik mimarisinin kurulmasını sağlamıştır. Bu süreçte Finlandiya, Batı ile olan ilişkilerini daha da güçlendirme yoluna gitmiştir. Avrupa Birliği'ne (AB) üyelik Finlandiya için önemli bir stratejik hedef haline gelmiştir (Çetinkaya, 2020). Yine aynı dönemde Finlandiya ulusal savunma politikalarını da güçlendirmiş, savunma bütçesini artırmış, modern askeri teçhizat ve silah sistemlerine yatırım yapmıştır. Zorunlu askerlik hizmeti devam ettirilmiş ve askeri eğitim programları geliştirilmiştir. Bu adımlar, Finlandiya'nın olası tehditlere karşı hazırlıklı olmasını ve bağımsız savunma kapasitesini artırmasını sağlamıştır (Koskimaa ve Raunio, 2024).

1995 yılında AB'ye üye olan Finlandiya, böylece Batı ile ekonomik ve siyasi entegrasyonunu derinleştirmiştir. Bu çerçevede AB üyeliği, Finlandiya'nın tarafsızlık politikasını yeniden tanımlamasına ve Batı'nın kolektif güvenlik ve savunma politikalarına daha yakın durmasına olanak tanımıştır. AB üyeliğine paralel olarak Finlandiya, NATO ile de iş birliğini artırmıştır. NATO'nun "Barış İçin Ortaklık" (PFP; Partnership for Peace) programına 1994 yılında katılan Finlandiya, bu çerçevede NATO ile çeşitli askeri ve sivil iş birliği faaliyetlerine dahil olmuş ama Finlandiya'nın NATO ile olan bu iş birliği, üyelikten ziyade ortaklık düzeyinde kalmıştır (Demir, 2015). Finlandiya, NATO'nun tam üyesi olmaktan kaçınarak, tarafsızlık politikasını sürdürmeye ve kendi güvenlik stratejisini bağımsız olarak belirlemeye devam etmiştir.

2014 yılında öncelikle Kırım'ı ilhak eden Rusya'nın 2022 yılında Ukrayna'nın doğu bölgelerini işgal etmeye başlaması genelde Avrupa güvenlik mimarisi özelde de Finlandiya'nın güvenlik politikalarında önemli değişimlere neden olmuştur. Bu çalışma Finlandiya'nın tarafsızlık politikasını terk ederek NATO'ya üye olmasına giden süreci ve bu süreçte Türkiye'nin oynadığı rolü analiz etmektedir. Finlandiya'nın üyelik başvurusu, Türkiye tarafından başlangıçta bazı güvenlik kaygıları nedeniyle temkinli bir şekilde karşılanmış; özellikle terörle mücadele ve savunma iş birliği alanlarında beklentilerinin karşılanması talep edilmiştir. NATO'nun genişlemesinin yalnızca Rusya'ya karşı caydırıcılık açısından değil, aynı zamanda ittifak içi stratejik uyum bakımından da önemli olduğunu savunan Türkiye, Finlandiya'nın NATO üyeliğini onaylayarak yeni güvenlik şartları altında ittifakın geleceğine şekil veren aktif bir dış politika izlemiştir.

2. Finlandiya'nın NATO'ya Üyeliğine Giden Süreci ve Türkiye

1949 yılında 12 üyenin katılımıyla kurulan Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün (NATO) kurucuları arasında İskandinav

lkeleri Norveç, Danimarka ve İzlanda yer almış ancak hem Finlandiya hem de İsveç İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra şekillenen konjonktürün etkisiyle tarafsız bir dış politika çizgisi izlemeyi tercih etmiştir. Hatta dönemin İsveç Dışışleri Bakanı sten Undén, "İsveç geleneksel tarafsızlık politikasından asla sapmayacaktır. İsveç'in mevcut durumunda her iki tarafı da resmi olarak desteklemesi kendi çıkarına olacaktır, böylece birinden veya diğferinden yana taraf olmaya zorlanmayız ve bugüne kadar izlediğimiz geleneksel tarafsızlık politikasının ihlaline maruz kalmayız" diyerek ülkenin pozisyonunu net şekilde dile getirmiştir. İsveç gibi Finlandiya da 1948 Antlaşmasıyla NATO'ya katılımı konusunu gündeme bile almamış ve hatta dış politikada tarafsızlık Finlandiya için varoluşsal bir mesele halini almıştır (Kk, 2024).

Soğuk Savaş boyunca Finlandiya hem Sovyetler Birliğı hem de NATO ile ilişkilerinde oldukça ihtiyatlı bir politika izlemiş ancak, Sovyetler Birliğı'nin dağılmasıyla NATO ile ilişkilerini geliştirmeye başlamıştır. Bu dönemde Soğuk Savaş sona etmiş olsa da NATO, açık kapı politikası çerçevesinde genişlemeye devam ederek hem yeni üyelere kapı açmış hem de ye olmayan ülkelerle bir dizi ilişki geliştirmiştir. Finlandiya, NATO'nun bu tür ilişkiler kurduğı ülkelerden biriydi. Örgüt, Avrupa'nın güvenliğini artırmak için Finlandiya ile iş birliğı geliştirerek ortak tatbikatlar düzenlemiştir. Finlandiya'nın NATO ile ilişkileri, 1994'te Barış İçin Ortaklık programına ve 1997'de Avrupa-Atlantik Ortaklık Konseyi'ne katılımıyla güçlenmiştir. Üyelikten nce Finlandiya, NATO'nun aktif bir ortağıydı ve Balkanlar, Afganistan ve Irak'ta NATO liderliğındeki operasyonlara ve misyonlara katılmıştır. Ancak bu yoğun temaslara ve 1990'lardan beri NATO üyeleriyle diyalog ve iş birliğı içinde olmasına rağmen, Finlandiya yelik talebinde bulunmamıştır. İş birliğınin bir parçası olarak, 2014'te imzalanan bir anlaşma, NATO'nun Finlandiya topraklarında ortak tatbikatlar yapmasına ve NATO yelerinden yardım almasına izin vermiştir. Yine Finlandiya ve İsveç, 2015'te Norveç'te düzenlenen "NATO Arctic Challenge" tatbikatına katılmıştır. Bu dönemde Rusya, Finlandiya'nın NATO ile iş birliğınin kendi güvenliğini tehdit ettiğini açıkça belirtmiştir (The Christian Science Monitor, 2023).

Soğuk Savaş sonra erdikten sonra NATO ile ilişkilerini geliştiren Finlandiya ve İsveç yelik konusuna mesafeli yaklaşmaya devam etmişlerdir. Ancak 2008 yılında Rusya'nın Gürcistan'a yönelik saldırısı her iki ülkenin de NATO'ya üyelik konusundaki yaklaşımlarını gözden geçirmesine yol açmıştır (Moloeznik, Willoughby ve Kamps, 2025). Ancak 2014 yılında Rusya'nın Kırım'ı ilhakına rağmen Finlandiya NATO'ya yeliğın Rusya'yı provoke edeceğıne dair endişeler nedeniyle üyelik için adım atmamıştır. Hatta 2018 yılında NATO'ya üyelik meselesine dair bir soruya Başbakan Niinistö, "Ruslar Finlandiya sınırına bakınca Finleri görüyor ama NATO'ya ye olursak düşmanları görecektir" diye yanıt vermiştir. Finlandiya için NATO yeliğı oynanmaktan ziyade elde bulundurulduğunda daha değıerli bir karttır (Forsberg ve Christiansson, 2025). Ancak Rusya'nın Ukrayna'nın bazı bölgelerini işgalinin ardından Avrupa'ya yönelik tehdit duygusunun artması, NATO yeliğini Rusya'nın oluşturduğı tehdidi ortadan kaldırmının tek yolu olarak gören İsveç ve Finlandiya'nın endişelerini artırmıştır (Ovalı, 2024). NATO yelerinin büyük oğunluğı Finlandiya ve İsveç tarafından sunulan üyelik başvurularını memnuniyetle karşılasa da Türkiye ve Macaristan ilk başta iki ülkenin de yeliğıne mesafeli olduğunu açıkça dile getirmiştir. Türkiye, Finlandiya'nın üyeliğini belirli talepleri hızlıca karşılanırsa desteklediğini aıkılasa da Helsinki ve Stockholm'n birlikte hareket etmesi ve Türk yetkililerin açıklamalarının ardından "veto krizi" ortaya ıkmiştir (Euronews, 2022).

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 13 Mayıs 2022'de İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyelik başvurularını desteklemeyeceklerini aıkılayarak, aralarında PKK'nın da bulunduğı Türkiye'nin terör rgt olarak kabul ettiğı gruplara yönelik iki ülkenin uygulamaları nedeniyle Türkiye'nin böyle bir başvuruyu desteklemesinin "imknsız" olduunu dile getirmiştir (Reuters, 2022). Cumhurbaşkanı Erdoğan, birkaç gün sonra yaptığı bir konuşmada, "terör örgütlerine yönelik her iki ülkenin de net ve kesin bir tavrı yok" diyerek Türkiye'nin rahatsızlığını açıkça belirtmiştir (Euronews, 2022). Türkiye'nin talepleri kamuoyunda da tartışılmış ve özellikle İsveç'e karşı olumsuz bir tutum oluşmuştur. NATO yeliğı Türk basınında iç siyasette de tartışılırken, hkmet ve muhalefet özellikle İsveç'i eleştirmeye başlamış, Türk kamuoyunda Türkiye'nin talepleri (teröre destek ve finansmanın durdurulması, teröristlerin iadesi, Türkiye'ye yönelik ambargo ve yaptırımların kaldırılması) karşılanmadığı takdirde Finlandiya ve İsveç'in ye olamayacağı beklentisi oluşmuştur (Yenişafak, 2023).

Türkiye, Finlandiya'dan altı FETÖ ve altı PKK yesi olmak üzere terörle iltisaklı kişileri Türkiye'ye iade etmesini istemiştir (Wintour, 2023). Bu kişilerin büyük çoğunluğunun son yıllarda Finlandiya'ya sığınma başvurusunda bulunduğı belirtilmiştir. Türkiye'nin bir diğfer talebi de Finlandiya ve İsveç hkmetlerinin uyguladığı silah ambargosunun kaldırılmasıdır. Dönemin Dışışleri Bakanı Mevlüt avuşoğılu, Ankara'nın Finlandiya ile bu konuda ilerleme kaydettiğini ancak İsveç'in yaklaşımında bir değışim olmadığını ve Türkiye'nin ancak güvenlik garantileri aldıktan sonra harekete geceğini ifade etmiştir (Independent, 2023).

Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö, 21 Mayıs 2022'de Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptığı telefon görüşmesinin ardından Finlandiya'nın NATO yeliğı hakkında Türkiye ile görüşmeye hazır olduğunu, Finlandiya'nın terörizmin her

türlü biçimini kınadığını ve bu çerçevede yakın diyalogun devam edeceğini açıklamıştır (Reuters, 2022). Türkiye ile sürekli temas halinde olan Finlandiya ve İsveç, katılım konusunu görüşmek üzere Ankara'ya bir heyet göndermiş ve üç ülkenin temsilcileri ilk toplantısını 25 Mayıs 2022'de Ankara'da gerçekleştirmiştir.

Müzakereler devam ederken İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılımı konusunda AK Parti sözcüsü, "önemli olan Türkiye'yi ikna etmek değil, yeni üye olmak isteyen bu ülkeleri terör örgütlerine destek vermeyi bırakmaya ikna etmektir" diyerek hükümetin pozisyonunu dile getirmiştir. MHP ise Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya katılımını "zamansız, yersiz, gereksiz" gördüğünü açıklamıştır. İsveç, Stockholm'de Türkiye'ye karşı çoğunluğu PKK destekçileri tarafından yapılan protesto ve açıklamaları engellemediği için veto prosedürünün uzamasına neden olmuştur (Euronews, 2022).

Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya katılım süreci çerçevesinde Madrid zirvesinde bir araya gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö, İsveç Başbakanı Magdalena Andersson ve NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, dördü bir toplantı gerçekleştirmiş ve görüşme sonunda Türkiye, Finlandiya ve İsveç arasında üçlü bir muhtıra imzalanmıştır (Anadolu Ajansı, 2022). Bu muhtıraya göre;

- i) Finlandiya ve İsveç terörle mücadele edecek ve bu konuda iç mevzuatlarını güçlendirmek için gerekli tüm önlemleri alacaktır.
- ii) Finlandiya ve İsveç, Türkiye'nin terör şüphelilerinin iadesi veya teslimi taleplerini, Türkiye tarafından sağlanan delilleri dikkate alarak, Avrupa İade Sözleşmesi uyarınca derhal ve eksiksiz bir şekilde işleme koyacak ve iade ve güvenlik konusunda iş birliğini artırmak için Türkiye ile gerekli ikili sözleşme düzenlemelerini yapacaktır.
- iii) Finlandiya ve İsveç, soruşturmalar başlatacak ve terör örgütü PKK ve tüm yan kuruluşları, bağlı kuruluşları ve cephe örgütlerinin para toplama ve eleman toplama faaliyetlerini yasaklayacaktır.
- iv) Finlandiya ve İsveç, silah ihracatına ilişkin mevzuatlarının müttefiklere yeni taahhütlerde bulunmalarını sağlayacak ve NATO üyelikleri ile uyumlu olmasını sağlayacaktır.
- v). Finlandiya ve İsveç, Türkiye'nin ve diğer AB dışı müttefiklerin, Türkiye'nin askeri projelere katılımı da dahil olmak üzere, mevcut ve gelecekteki AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası girişimlerine mümkün olan en geniş şekilde dahil olmasını destekleyecektir.

Bahse konu adımların gerçekleştirilmesi için, bu "Üçlü Muhtıra" ile Türk, Fin ve İsveçli yetkililerinin katılımıyla bir Daimî Ortak Mekanizma tesis edilmiştir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2022). Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın daveti üzerine 17 Mart 2023'te Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Ziyaretin ardından yapılan ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan "Türkiye, NATO'nun açık kapı politikasının güçlü savunucularından biri olduğunu ve Finlandiya'nın Türkiye'nin güvenlik endişelerini gidermek için "somut ve gerçekçi adımlar" attığını dile getirmiştir (The Guardian, 2023). Bu nedenle Cumhurbaşkanı Erdoğan, Finlandiya'nın askeri ittifaka katılımına ilişkin vetoyu kaldırdığını kamuoyuna duyurarak, "güvenlik endişelerimizi gidermek bizim için önemli olduğundan, Finlandiya'nın NATO katılım protokolünü parlamentomuzda onaylama sürecini başlatmaya karar verdik" demiştir. "Finlandiya ve İsveç NATO'ya katılmak için ortak başvuruda bulunmuş olmalarına rağmen Türkiye neden İsveç'e karşı vetoyu sürdürdü?" veya "Finlandiya üye olmak için hangi adımları attı?" sorusuna, Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö, "Finlandiya geçen yaz Madrid'de kararlaştırılan her şeyi yerine getirdi" diyerek üzerine düşeni yerine getirdiğini vurgulamıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, ortak basın toplantısında, "bize teröristleri teslim etmediler" diyerek İsveç'e karşı vetonun yürürlükte kalacağını duyurmuştur (TRT Haber, 2023).

Ziyaretin ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi, Finlandiya'nın NATO üyeliğini onaylamış ve Cumhurbaşkanı Erdoğan da kararı resmen imzalamıştır. Türkiye böylece Finlandiya'nın NATO üyeliğine karşı vetosunu kaldırarak 31 Mart 2023'te Brüksel'de imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması'na Finlandiya Cumhuriyeti'nin katılımına ilişkin protokolü onaylamıştır (Resmî Gazete, Sayı: 32150, 1 Nisan 2023). Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 4 Nisan 2023'te Finlandiya'nın katılım onay belgesini Brüksel'de ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'e teslim etmiştir (ABD Dışişleri Bakanlığı, 2023). Finlandiya, NATO'yu kuran Kuzey Atlantik Antlaşması'nın imzalanmasından tam 74 yıl sonra, 4 Nisan 2023'te resmen ittifakın üyesi olmuştur (BBC 2023).

3. Türkiye'nin Üyeliği Desteklemesi ve Çekinceleri

Rusya'nın Ukrayna'nın bazı bölgelerini işgal etmesinin ardından Avrupa'ya yönelik tehdidin artması, yıllardır askeri bir ittifakın parçası olmayan ve dış politikalarında geleneksel ilkelerden sapmayan İsveç ve Finlandiya'nın güvenlik kaygılarını ciddi ölçüde artırmıştır. Her iki ülke de NATO üyeliğini Rusya'dan gelen tehdidi ortadan kaldırmanın tek yolu olarak görmüş ve 18 Mayıs 2022'de resmen üyelik başvurusunda bulunmuştur (Wolff, 2025). İki ülkenin de terörle

mücadelede Türkiye'nin taleplerini görmezden gelmesi nedeniyle resmi başvurulardan kısa bir süre önce Cumhurbaşkanı Erdoğan, her iki ülkenin de NATO üyeliğine olumlu bakmadığını ifade etmiştir (Ovalı, 2024).

Türkiye'ye göre bu ülkeler, özellikle İsveç Türkiye'nin terörle mücadele sürecini desteklemek yerine PKK'nın siyasi uzantısı olarak görülen YPG'yi destekleme ve hatta koruma politikası izlemektedir (Torlak, 2022). Bu nedenle Türkiye, ilk Konsey toplantısında İsveç ve Finlandiya'nın ittifaka katılım başvurularının hızla işleme alınması kararını veto etmiştir. Ankara, vetosunu her iki ülkenin de YPG'yi siyasi ve askeri olarak desteklemeye devam ettiğini, Türkiye'nin terörizmle bağlantıları nedeniyle iade talep ettiği kişileri iade etmediğini ve 2019'daki Barış Pınarı Harekatı'nın ardından Türkiye'ye silah ambargosu uyguladığını söyleyerek gerekçelendirmiştir (BBC News, 2022).

Bazı kaynaklar, bu nedenlerin sadece pazarlık sürecinin görünen kısmı olduğunu ve Türkiye'nin F35 programına yeniden katılma, ABD'nin F16 satma taahhüdü ve S-400 yaptırımlarının iptali gibi talepleri de olduğunu dile getirmiştir (Diken, 2022). İsveç, Finlandiya ve Türkiye arasında 28 Haziran 2022'de imzalanan üçlü muhtıradan PYD/YPG ve FETÖ "örgütler" olarak tanımlanmış (terör örgütleri olarak değil) İsveç ve Finlandiya'nın bu örgütleri veya zaten terör örgütü olarak kabul edilen PKK'yı desteklemeyeceklerini ve terörle mücadelede iş birliği yapacaklarını duyurmaları, Türkiye tarafından "diplomatik bir zafer" olarak nitelendirilmiştir. Nitekim muhtıradan birkaç gün sonra ABD Başkanı Biden'ın Türkiye'ye F16 satışını desteklediğini açıklamasıyla "zafer" daha da güçlenmiştir (Ovalı, 2024).

Üçlü muhtıranın ardından gelen dönemde zorlu müzakere süreçleri devam etmiş ve Finlandiya, Türkiye'nin veto engelini aşan ilk ülke olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Finlandiya'nın NATO üyeliğini oylamaya katılan 276 milletvekilinin tamamının evet oylarıyla kabul etmiş ve Finlandiya, 4 Nisan 2023'te resmen NATO'nun 31. üyesi olmuştur. İsveç ile yeni bir İsveç terörle mücadele yasası ve terör suçlularının Türkiye'ye iadesi konusunda müzakereler yapılsa da Türkiye ile ABD arasında F16 konusunda yürütülen esaslı müzakereler, Türkiye'nin vetoyu kaldırmasındaki en önemli etkenlerden birisi olmuştur. Bunun sonucunda İsveç'in NATO üyeliği, 23 Ocak 2024'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 187 oyla onaylanmıştır (Ovalı, 2024).

Meclis'teki görüşmelere katılan milletvekilleri, özellikle Finlandiya'nın Türkiye'ye yönelik olumlu yaklaşımını memnuniyetle karşılayarak bu ülkenin NATO'ya üyelik sürecinin hızlandırılmasına yönelik desteklerini dile getirmiştir. Milletvekilleri, Finlandiya'nın talepleri karşılama konusunda İsveç'e kıyasla daha hızlı ve esnek davrandığını vurgulayarak bu durumu Türkiye'nin olumlu tutumunun temel nedeni olarak açıklamış ve AK Parti milletvekilleri, meclis oturumlarında Finlandiya'nın NATO üyeliğini destekleyici açıklamalar yapmışlardır. Özellikle Finlandiya'nın terörle mücadele konusundaki somut adımları ve Türkiye'ye yönelik silah ambargosunu kaldırması, AK Parti milletvekillerinin Finlandiya'ya yönelik olumlu tavrını pekiştirmiştir. Görüşmelere katılan MHP ve CHP milletvekilleri de Finlandiya'nın NATO üyeliğine genel olarak destek vermişlerdir.

Finlandiya'nın Türkiye'nin taleplerine karşı daha esnek ve çözüm odaklı yaklaşımı, bu partilerin de destekleyici açıklamalar yapmasına neden olmuştur fakat her iki parti de İsveç konusunda çekincelerini dile getirmiştir. MHP milletvekilleri, Finlandiya'nın Türkiye'nin güvenlik taleplerini karşılama konusundaki yapıcı tutumunu memnuniyetle karşılarken İsveç'in terörle mücadelede daha yeterli adımlar atmadığını savunarak İsveç'in üyelik sürecinin askıya alınması gerektiğini belirtmiştir. CHP milletvekilleri de Finlandiya'nın Türkiye ile olan diplomatik iş birliğinin önemine dikkat çekerek bu ülkenin NATO üyeliğine destek vermişlerdir. CHP milletvekilleri İsveç'in insan hakları ve yargı bağımsızlığı konularındaki hassasiyetlerine de dikkat çekerek NATO üyeliği sürecinde İsveç'in taleplerini değerlendirme konusunda daha dengeli bir tutum sergilemişlerdir (Semin 2023).

İsveç'te bazı PKK sempatizanlarının organize ettiği gösteriler, Türkiye'nin bu ülkeye yönelik tepkilerini artırmış ve bu nedenle Türkiye, NATO'nun bir güvenlik ittifakı olduğunu ve terörle mücadelede katı bir duruş sergilemesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda Türkiye, Finlandiya ve özellikle İsveç'ten, terör bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin iadesini talep etmiştir. Türkiye, bu ülkelerde PKK ve FETÖ bağlantılı kişilerin sığındığını öne sürmüş ve bu kişilerin Türkiye'ye iade edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca Türkiye'nin bu konudaki talepleri, özellikle İsveç ile müzakerelerin odak noktasını oluşturmuştur (İldem ve Ceylan, 2023). Hatta Madrid'deki Üçlü Muhtıra ile tesis edilen Daimi Ortak Mekanizma'nın 26 Ağustos 2022 ve 25 Kasım 2022'de yapılan toplantılarında önemli ilerlemeler kaydedilmesine karşın İsveç'te düzenlenen Türkiye karşıtı eylemler, sürecin duraksamasına neden olmuştur (Köse, 2023).

Türkiye, Finlandiya ve İsveç'in, 2019 yılında Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yönelik operasyonlarının ardından uyguladığı ambargoların kaldırılmasını da talep etmiştir. NATO müttefiklerinin birbirlerine yönelik ambargo uygulamasının NATO'nun dayanışma ruhuna aykırı olduğunu savunan Türkiye, özellikle henüz bu ülkeler NATO'ya başvurmadan önce bile İsveç'ten bu konuda adımlar atmasını istemiştir (Çetinkaya, 2020). Finlandiya, Türkiye'ye yönelik silah ambargosunu kaldırmada daha hızlı adım atmış fakat İsveç, silah ambargosunun kaldırılması konusunda

daha yavaş ilerlemiştir. Türkiye, bu ambargonun kaldırılmasının terörle mücadele kapasitesini artıracığını ve müttefikler arasında daha güçlü bir güvenlik iş birliği tesis edileceğini belirtmiştir.

İsveç'in PKK'ya karşı yeterli önlemleri almadığını ve terörle mücadelede Türkiye'nin beklentilerini karşılamadığını savunan Türkiye, taleplerinin tam olarak karşılanmadığını düşündüğü noktalarda üyelik sürecini geciktirmiştir. Türkiye gibi Macaristan da Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelik süreçlerini bekletme kararı almış fakat Macaristan'ın çekinceleri, Türkiye'ninki kadar ayrıntılı ve güvenlik odaklı olmaktan ziyade iç siyasi dinamikler ve diplomatik nedenlerle ilişkilendirilmiştir (Congressional Research Service, 2023). Bu bağlamda Macaristan da AB ve Batı dünyasıyla zaman zaman yaşadığı siyasi gerilimler nedeniyle NATO'nun genişlemesi sürecine dair çekincelerini dile getirmiştir.

4. Türkiye'nin NATO Genişleme Sürecinde Finlandiya ve İsveç ile İlişkileri

Türkiye, NATO'nun genişleme sürecinde, özellikle Finlandiya ve İsveç'in üyelik başvurularını değerlendirirken iki ülkeye yönelik farklı yaklaşımlar sergilemiştir. Türkiye, NATO'ya üye olacak ülkelerin, ittifakın güvenlik anlayışına tam olarak uyum göstermeleri gerektiğini vurgulamıştır. Bu çerçevede Finlandiya'dan terörle mücadele konusunda daha fazla iş birliği yapmasını talep etmiştir. Türkiye'nin Finlandiya'ya yönelik güvenlik kaygılarının temelinde PKK ve bağlantılı grupların Avrupa'daki faaliyetlerine karşı yeterli tedbirlerin alınmaması yatmıştır. Finlandiya'nın bu konuda Türkiye'nin taleplerine olumlu yanıtlar vermesi ve terörle mücadele politikalarını güçlendirmeye yönelik adımlar atması, Türkiye'nin bu ülkeye olan yaklaşımını yumuşatmıştır (Kanninen, 2022).

Türkiye, 2019 yılında Suriye'nin kuzeyine yönelik operasyonlarından sonra Avrupa'nın bazı ülkeleri tarafından kendisine uygulanan silah ambargolarından rahatsızlığını her platformda dile getirmiştir. Bu ambargolar, Türkiye'nin savunma kapasitesini olumsuz etkileyen bir unsur olarak değerlendirilmiş ve Finlandiya'ya yönelik çekinceler arasında yer almış fakat Finlandiya müzakere sürecinde, Türkiye'nin bu talebine olumlu yanıt vererek ambargoyu kaldırmıştır. Silah ambargosunun kaldırılması, Türkiye'nin güvenlik kaygılarının hafiflemesine katkı sağlamıştır. Finlandiya'nın bu adımı, Türkiye ile olan savunma ilişkilerini güçlendirmiş ve NATO'nun bir güvenlik ittifakı olarak müttefik ülkeler arasında dayanışmayı artıracığı mesajını vermiştir. Ayrıca Türkiye, Finlandiya'dan PKK ve FETÖ bağlantılı kişilerin iadesini de talep etmiş ve bu süreç de İsveç'e kıyasla daha az sorunlu geçmiştir. Terör örgütü mensuplarının Türkiye'ye iade taleplerinin yerine getirilmesi ya da bu konuda Finlandiya'nın müzakere edilebilir bir tutum sergilemesi, Türkiye'nin güvenlik kaygılarını bir nebze olsun hafifletmiştir (Koskimaa ve Raunio, 2024). Bu adımlar, Finlandiya'nın Türkiye ile daha yakın iş birliği kurma ve NATO üyelik sürecinde karşılaştığı engelleri aşma isteğini göstermiştir.

Finlandiya, Türkiye ile olan ilişkilerini geliştirmek ve NATO üyeliği sürecinde yaşanan sıkıntıları aşmak için terörle mücadele yasalarında değişiklikler yapmıştır. Finlandiya, PKK ve diğer terör örgütlerine yönelik daha sert tedbirler almaya yönelik politikalarını geliştirmiştir. Bu gelişmeler, Türkiye'nin Finlandiya'yı NATO üyeliği konusunda desteklemesine yol açmıştır (Karademir, 2023). Özellikle PKK'nın faaliyetlerinin kısıtlanması ve bu örgütle bağlantılı gruplara yönelik yasal önlemler alınması, Türkiye'nin güvenlik kaygılarını hafifletmiştir. Türkiye, Finlandiya'nın bu süreçte sergilediği yapıcı tutumu memnuniyetle karşılamış ve bu ülkenin NATO üyeliğine İsveç'in başvurusundan önce onay vermiştir (Küçük, 2024).

Finlandiya, Türkiye'nin güvenlik endişelerine cevap vermek adına terörle bağlantılı grupların Finlandiya'da rahatça hareket etmelerini zorlaştıracak politikalar geliştirmiştir. Bu bağlamda Finlandiya, demokratik hak ve özgürlükleri koruma ilkesi çerçevesinde PKK gibi örgütlere yönelik mücadele ederken ifade özgürlüğüne ve demokratik toplanma hakkına müdahale etmemeye çalışmış fakat Türkiye'nin terör örgütleriyle bağlantılı gördüğü gruplara karşı yasal çerçevede daha sert önlemler almıştır. Türkiye, Finlandiya'nın 2019'da Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yönelik operasyonlarından sonra uygulamaya koyduğu silah ambargosunu kaldırarak NATO müttefiki olarak güvenlik iş birliğini güçlendirme niyetini göstermiştir (Braichevska vd., 2024). Bu adım, Finlandiya'nın Türkiye ile daha güçlü bir güvenlik ilişkisi kurma kararlılığını yansıtmıştır. Bu çerçevede silah ambargosunun kaldırılması, Türkiye'nin Finlandiya'nın NATO üyeliğini hızla onaylamasında önemli bir rol oynamıştır.

İsveç'in NATO üyelik süreci, Türkiye'nin taleplerine bağlı olarak daha karmaşık ve zorlu bir seyir izlemiştir. Türkiye, İsveç'e yönelik taleplerini oldukça spesifik ve kapsamlı bir çerçevede dile getirerek bu ülkenin terörle mücadele konusunda daha sert tedbirler almasını istemiştir. Özellikle PKK ve FETÖ gibi örgütlerin faaliyetlerine karşı daha etkin önlemler alınmasını talep eden Türkiye, İsveç'in bu konuda yeterli adımları atmadığını düşünmüştür. Türkiye, İsveç'in PKK'nın faaliyetlerine izin verdiği ve hatta PKK'nın örgüte finansal destek sağlamak ve yeni üye kazandırmak açısından yürüttüğü eylemlere destek verdiğini ileri sürmüştür (Levin, 2023). Bunun yanı sıra İsveç'te yaşayan ve Türkiye'nin terörle mücadele kapsamında suçladığı kişilerin iadesi meselesi, iki ülke arasında gerilimi artıran başlıca faktörlerden biri olmuştur. Tüm bu unsurlar, İsveç'in NATO üyelik sürecinin, Finlandiya'ninkine kıyasla daha yavaş ilerlemesine neden olmuştur (Martin, 2024).

Türkiye'nin İsveç'e yönelik en büyük çekincesi, PKK'ya verilen siyasi ve toplumsal desteğin engellenmemesidir. Türkiye, İsveç'te PKK yanlısı grupların serbestçe örgütlendiğini ve İsveç hükümetinin bu gruplara karşı yeterli adımlar atmadığını ileri sürmüştür. Özellikle İsveç'teki bazı siyasi partilerin ve milletvekillerinin PKK yanlısı söylemler geliştirmesi, Türkiye için büyük bir endişe kaynağı olmuştur. PKK'ya bağlı ya da sempatizan grupların İsveç'te düzenlediği protestolar ve gösteriler, Türkiye'nin bu ülkeye olan güvenini sarsan olaylar arasında yer almıştır (Nisch, 2023). Türkiye, NATO'nun bir güvenlik ittifakı olduğunu ve İsveç'in NATO'ya katılabilmesi için PKK ile ilgili daha sert yasalar çıkararak, bu tür faaliyetleri engellemesi gerektiğini belirtmiştir. Türkiye, İsveç'ten ayrıca FETÖ ile mücadelede de daha kararlı adımlar atmasını istemiştir. FETÖ'nün 2016 yılında Türkiye'de düzenlediği darbe girişimi sonrasında, bu örgülle bağlantılı birçok kişi İsveç'e sığınmıştır. Türkiye, bu kişilerin İsveç'te serbestçe yaşamasının ve faaliyet göstermesinin NATO'nun ilkeleriyle bağdaşmadığını ileri sürmüştür. İsveç hükümeti ise bu konuda Türkiye'nin iade taleplerine doğrudan karşılık vermekte zorlanmıştır. İsveç, yargı bağımsızlığını gerekçe göstererek, bu talepleri hemen yerine getiremeyeceğini belirtmiştir (İldem, 2022). İsveç hükümetinin Türkiye'nin iade taleplerine karşılık vermekte tereddüt etmesi Türkiye'nin İsveç'e olan güvenini olumsuz etkilemiştir (Özkaya vd., 2024. Nokkala, 2022).

AK Parti milletvekilleri, İsveç'in Türkiye'nin taleplerini yeterince karşılamadığını savunarak bu ülkenin NATO üyeliğinin hemen onaylanmasının mümkün olmadığını dile getirmiştir. Hükümet temsilcileri mecliste yaptıkları konuşmalarda İsveç'in PKK ve FETÖ ile mücadelede somut adımlar atmadığını belirtmiştir. Finlandiya'nın üyeliğine ilişkin uygun bulma yasası ile ilgili yapılan oylamalarda İsveç'in NATO üyeliğinin daha fazla müzakere edilmesi gerektiği yönünde görüşler ortaya konmuştur. Milletvekilleri, İsveç'in PKK ve FETÖ ile mücadelede daha fazla adım atması gerektiğini savunarak bu ülkenin NATO üyeliğinin hemen onaylanmaması gerektiğini belirtmiştir (Semin, 2023).

5. Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç'in NATO Üyelik Sürecindeki Rolü: Batı Medyası Perspektifi

Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelik süreçlerindeki tavrı, Batı medyasında geniş yankı uyandırmış ve birçok farklı yorum ve eleştiriyi beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin iki ülkenin NATO üyeliğini başlangıçta onaylamama ve süreç boyunca taleplerini dile getirme şekli, özellikle İsveç ile olan gerilim Batı dünyasında dikkat çekici bir tartışma konusu haline gelmiştir. Türkiye'nin bu tutumu, NATO'nun genişleme politikalarına engel koyan bir strateji olarak değerlendirilmiştir (Seyaz, 2024). Bu çerçevede Batı medyası, Türkiye'nin terörle mücadele konusundaki ısrarını ve PKK ile bağlantılı örgütlere karşı tutumunu anlamakta güçlük çekerken bazı yorumcular Türkiye'nin politikalarının Rusya ile olan ilişkileri çerçevesinde şekillendiği yönünde eleştiriler getirmiştir.

Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelik süreçlerine yönelik çekinceleri, NATO'nun genişlemesini geciktiren bir unsur olarak eleştirilmiştir (Tucer, 2022). Özellikle Rusya'nın Ukrayna'nın bazı bölgelerini işgalinden sonra Avrupa'nın güvenlik kaygıları arttığı için İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılımı Batı dünyası tarafından stratejik bir hamle olarak değerlendirilmiştir. Bu konu bağlamında Koskimaa ve Raunio (2024) çalışmasında Finlandiya'nın Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısının ardından NATO üyeliği başvurusuna yönelik karar alma sürecini ve bu sürecin demokratik yapılar üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemiş ve Finlandiya'nın bu önemli kararı verirken uyguladığı politik süreçleri analiz etmişlerdir. Bu noktada Türkiye'nin talepleri ve süreci yavaşlatan tutumu, NATO içinde bir çatlak yarattığı şeklinde yorumlanmıştır.

Önde gelen Batılı medya kuruluşları, Türkiye'nin NATO'nun genişleme sürecini güvenlik talepleri nedeniyle geciktirdiğini vurgulayarak bu durumun Rusya'ya fayda sağlayan bir gelişme olduğu iddiasında bulunmuştur. Batı'da bazı çevreler, Türkiye'nin taleplerinin gereksiz yere NATO'nun birlik ve dayanışmasını sekteye uğrattığını savunarak Türkiye'nin bu tutumunu "stratejik bir engel" olarak tanımlamıştır. Yine aynı şekilde Türkiye'nin özellikle PKK ve FETÖ ile mücadele konusunda İsveç'ten daha sert tedbirler talep etmesi, bazı çevrelerde olumsuz tepkilere yol açmıştır (Turgut ve Çakır, 2023). Türkiye'nin NATO üyelik sürecini terörle mücadele talepleriyle ilişkilendirmesi, Batı medyasında demokratik ilkeler ve insan hakları bağlamında eleştirilmiştir. İsveç'in PKK ve diğer Kürt gruplarına yönelik tutumunun insan hakları ve ifade özgürlüğü çerçevesinde ele alındığı Batı medyası, Türkiye'nin taleplerini aşırı katı ve siyasi baskı olarak değerlendirmiştir. Bazı Batılı analistler, Türkiye'nin bu taleplerini demokratik değerlerle bağdaştırmakta güçlük çekmiş ve terörle mücadele bahanesiyle ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı talepler olarak yorumlamıştır.

Batı dünyasındaki bazı yorumcular, Türkiye'nin ABD ile yapacağı bir anlaşmanın parçası olarak iki ülkenin NATO'ya başvurusunun onayını kullanmaya çalıştığını ileri sürmüştür (Almeida, 2025). Türkiye ve ABD arasındaki ilişkiler, özellikle IŞİD'e karşı mücadelede Türkiye'ye göre PKK'nın uzantısı olan Suriye'deki gruplarla olan ABD'nin yakın ilişkileri nedeniyle gergin seyretmiştir. Yine aynı çevreler hem bu nedenle hem de Türkiye'nin ABD'den almak istediği F-16 savaş uçakları nedeniyle özellikle İsveç'in başvurusunu bir koz olarak kullandığını da ileri sürmüşlerdir (Reuters, 2023).

Turgut ve Çakır (2023) çalışmasında ABD kamuoyunda Türkiye karşıtı söylemlerin nasıl inşa edildiği ve bazı çevrelerin dile getirdiği "Türkiye'nin NATO'dan çıkarılması" söylemini incelemiştir. Yazarlar, ABD medyasında ve kamuoyunda

Türkiye karşıtı söylemlerin nasıl oluşturulduğunu ve bu söylemlerin NATO-Türkiye ilişkilerine nasıl etki ettiğini tartışmaktadır. Çalışmada Türkiye'nin NATO içerisindeki rolüne dair eleştirilerin ABD'deki yansımaları ve Türkiye'nin NATO üyeliğine karşı ortaya çıkan tepkilerin ardındaki motivasyonlar analiz edilmiştir. Oysaki Türkiye'nin NATO üyelik süreçlerinde Finlandiya ve İsveç'e yönelik tavrı, büyük ölçüde güvenlik kaygılarından kaynaklanmıştır.

Batılı analistler, Türkiye'nin Rusya ile stratejik ortaklık arayışında olduğunu ve bu nedenle NATO'nun genişlemesini yavaşlatan bir politika izlediğini öne sürmüştür. Bu çerçevede Türkiye'nin özellikle Rusya'dan S-400 füze savunma sistemi satın alması ve iki ülke arasındaki enerji anlaşmaları, Batı'daki Türkiye eleştirilerinin temel dayanak noktalarından biri haline gelmiştir. Türkiye'nin bu süreçte Rusya ile dengeli bir ilişki kurma çabası, Batı medyasında "Rusya yanlısı" bir politika olarak yorumlanmıştır (Martin, 2024).

Türkiye'nin Rusya ile olan ilişkileri ve S-400 anlaşması üzerinden şekillenen bu görüşleri Türkiye, kesin bir dille reddetmiş ve NATO genişleme sürecindeki tavrının tamamen ulusal güvenlik kaygılarına dayandığını belirtmiştir. Bu bağlamda Türkiye, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılımına karşı olmadığını fakat bu ülkelerin terörle mücadelede daha fazla sorumluluk almaları gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda Karademir (2023) Türkiye'nin NATO üyeliğinin Türkiye'nin güvenlik politikalarına ve stratejik karar mekanizmalarına olan etkilerini incelemiştir. Karademir, Türkiye'nin NATO üyeliğinin hem bölgesel hem de küresel güvenlik politikalarındaki rolünü analiz etmiş ve bu üyeliğin Türkiye'nin stratejik karar alma süreçlerine nasıl etki ettiğini tartışmıştır. Ayrıca çalışma, Türkiye'nin NATO içerisindeki pozisyonunu, NATO'nun karar mekanizmalarına katkılarını ve bu üyeliğin Türkiye'nin dış politikasına etkilerini değerlendirmiştir.

Türkiye, NATO'nun bir güvenlik ittifakı olduğunu ve ittifakın üyelerinin güvenlik endişelerini ciddiye alması gerektiğini vurgulamıştır. Genel olarak Türkiye, NATO'nun bir güvenlik örgütü olduğunu ve terörle mücadele konusunda hassasiyetlerin göz ardı edilemeyeceğini belirtmiştir. Türkiye, özellikle PKK ve FETÖ'nün faaliyetlerinin, sadece Türkiye'nin değil, NATO'nun da güvenlik prensiplerine aykırı olduğunu vurgulayarak İsveç ve Finlandiya'nın bu konuda daha net adımlar atmasını istemiştir (Yazar, 2024). Türkiye, Batı medyasındaki eleştirilere yanıt olarak, PKK'nın Avrupa'da faaliyet göstermesinin NATO'nun iç güvenliği için de bir tehdit oluşturduğunu belirtmiştir. Türkiye, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya katılmadan önce bu tür tehditlere karşı daha sıkı tedbirler alması gerektiğini savunmuştur. Bu taleplerin ittifak'ın güvenliği açısından meşru olduğunu vurgulayan Türkiye, bu tür eleştirilerin haksız olduğunu ifade etmiştir. Türkiye, Batı medyasında yer alan "Rusya yanlısı" politika izlediği yönündeki iddiaları da reddetmiştir (Küçük, 2024).

Türkiye, özellikle S-400 füze sistemi alımına yönelik eleştirileri reddederek bu kararın tamamen savunma ihtiyaçları doğrultusunda alındığını belirtmiştir. Türkiye, Batı'daki bazı siyasi çevrelerin bu durumu kullanarak, Türkiye'yi NATO'nun genişleme sürecinde engelleyici bir aktör olarak göstermeye çalıştığını fakat bunun gerçeği yansıtmadığını savunmuştur. Türkiye, İsveç ve Finlandiya ile diplomatik müzakerelerin sürdüğünü ve bu ülkelerin taleplere yanıt verdiği ölçüde NATO üyeliklerini destekleyeceğini belirtmiştir (İldem, 2022).

6. Türkiye'nin Başvurulara Karşı Yaklaşımının Sonuçları

Türkiye'nin Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya katılım süreçlerinde oynadığı rol, ülkenin dış politikasında güvenlik odaklı yaklaşımı net bir şekilde ortaya koymuştur. Türkiye, bu süreçte özellikle terörle mücadele, savunma politikaları ve iç güvenlik kaygılarını merkeze alarak taleplerini dile getirmiş ve bu taleplerin karşılanmasında somut adımlar atılmasını beklemiştir. Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelik süreçlerinde Türkiye, iki ülkeye yönelik farklı bir yaklaşım benimsemiştir (Kanninen, 2022). Finlandiya ile daha yapıcı ve hızlı bir iş birliği sağlanırken, İsveç'in talepleri karşılama noktasındaki yetersizlikleri süreci uzatmış ve daha karmaşık hale getirmiştir.

Türkiye sadece Soğuk Savaş zamanında değil SSCB dağıldıktan sonraki süreçte de NATO'ya pek çok açıdan azımsanmayacak düzeyde katkıda bulunan bir ülke olmuştur (Kibaroglu, 2025). ABD'nin ardından NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olan Türkiye, 1952'den beri kolektif savunmaya önemli katkılarda bulunmakta ve tüm NATO operasyon ve misyonlarında önemli rol oynamaktadır. Bu anlamda sadık bir müttefik olarak NATO'nun önemli bir parçası olmasına rağmen, Türkiye zaman zaman bazı tutumları nedeniyle örgüt içinde bir "bozguncu" olarak algılanmıştır (İldem, 2024). Oysaki Türkiye, NATO'nun bir güvenlik ittifakı olduğunu ve terörle mücadele politikalarının bu ittifakın merkezinde yer alması gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda Türkiye, terör örgütleriyle mücadele konusunda bu ülkelerin daha sert ve somut adımlar atmalarını istemiştir. Türkiye'nin NATO genişlemesine yönelik temel taleplerinden biri, PKK ve FETÖ gibi terör örgütlerine karşı daha etkin bir mücadele yürütülmesi olmuştur. Türkiye, Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üye olmadan önce bu örgütlerin faaliyetlerini sınırlamak için gerekli yasaları güçlendirmelerini ve terörle mücadele alanında Türkiye ile iş birliği yapmalarını talep etmiştir. Finlandiya, terörle mücadele yasalarında düzenlemeler yaparak PKK gibi terör örgütlerine karşı daha sert önlemler almış ve bu da Türkiye'nin güvenlik kaygılarını hafifletmiştir. Finlandiya'nın bu yapıcı tutumu, Türkiye'nin NATO üyeliği sürecini hızla

onaylamasına olanak tanımıştır. İsveç ise bu süreçte daha karmaşık bir yol izlemiş özellikle PKK ile bağlantılı kişilere yönelik yeterli önlemlerin alınmadığını düşünen Türkiye, İsveç'in NATO üyeliği sürecini askıya alarak daha fazla müzakere talep etmiştir (Koskimaa ve Raunio, 2024).

Türkiye, NATO üyelik sürecinde sadece terörle mücadeleyi değil, aynı zamanda savunma alanındaki iş birliğini de önemli bir mesele olarak ele almıştır. Türkiye, özellikle 2019 yılında başlatılan Suriye operasyonlarının ardından bazı Avrupa ülkeleri tarafından uygulanan silah ambargolarının kaldırılmasını talep etmiştir. Bu bağlamda Finlandiya, Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunu kaldırarak NATO müttefikliği çerçevesinde güven inşa etmiştir. Bu adım, Türkiye'nin Finlandiya'ya olan güvenini artırmış ve üyelik sürecinin hızlanmasına katkıda bulunmuştur (Karademir, 2023). İsveç ise silah ambargosunu kaldırma konusunda Finlandiya kadar hızlı hareket etmemiştir. Bu da Türkiye'nin İsveç'e yönelik şüphelerini artırmış ve sürecin uzamasına neden olmuştur.

7. Sonuç

Soğuk Savaş'ın bir ürünü olan NATO bugün itibarıyla 32 üyeye ulaşmış durumdadır. Soğuk Savaş sonrası dönemde temelde üç önemli gelişme NATO'nun "varlık gerekçesi"nin sorgulanmasına engel olmuştur. Bunlardan ilki Soğuk Savaş'ın sonra ermesinin yarattığı belirsizlikler, ikincisi 11 Eylül saldırıları ve sonuncusu da Rusya'nın 2008'ten itibaren görünür hal alan saldırgan yaklaşımıdır (Tardy, 2025). Özellikle Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik 2022 yılındaki saldırıları ve bunun sonucunda ortaya çıkan jeopolitik tehditler, Avrupa'daki güvenlik kaygılarını derinleştirmiştir (Buyar ve Şener, 2023). Bu durum, Finlandiya ve İsveç'in tarafsızlık politikalarını gözden geçirip NATO'ya katılma kararı almasına yol açmıştır. NATO, bu iki ülkenin ittifaka katılmasını Baltık Denizi çevresindeki güvenlik dengesini sağlama açısından stratejik bir fırsat olarak değerlendirmiş fakat Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelik süreçleri, Türkiye ve Macaristan'ın çekinceleriyle karşılaşmıştır. Türkiye, her iki ülkenin de özellikle FETÖ ve PKK ve onun iltisaklı gruplara karşı yeterli adımlar atmadığını ve hatta bu örgütlere yönelik destek verildiğini ileri sürerek bu tutumların NATO'nun güvenlik ilkeleriyle bağdaşmadığını savunmuştur (Braichevska vd., 2024).

Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelik süreçlerinde Türkiye'nin oynadığı rol, iki ülkeye yönelik farklı yaklaşımlar sergilediğini göstermiştir. Türkiye'nin Finlandiya'nın NATO üyeliğini daha hızlı onaylamasının temelinde Finlandiya'nın Türkiye'nin taleplerine karşı gösterdiği yapıcı tutum, güvenlik endişelerine yönelik hızlı çözümler üretmesi ve savunma alanındaki iş birliğinin hızla geliştirilmesi yer almıştır (Nisch, 2023). Türkiye, Finlandiya'dan PKK ve diğer terör örgütlerine karşı daha somut tedbirler almasını talep etmiştir. Finlandiya, bu talepleri karşılamak için terörle mücadele yasalarında düzenlemeler yapmış ve PKK gibi örgütlerin Finlandiya'daki faaliyetlerini kısıtlayıcı önlemler almıştır (Özkaya vd., 2024). Ayrıca silah ambargosunun kaldırılması, Türkiye'nin Finlandiya ile olan güvenlik iş birliğini artırmış ve NATO üyeliğine verdiği desteği güçlendirmiştir. Türkiye, NATO müttefiklerinin birbirlerine yönelik silah ambargosu uygulamalarını ittifakın güvenlik ilkeleriyle çelişkili bulmuştur (Nokkala, 2022). Finlandiya'nın tutumunu değiştirmesiyle iki ülke arasında savunma sanayi alanında daha geniş kapsamlı bir iş birliği potansiyeli de ortaya çıkmıştır. Türkiye, bu iş birliğini NATO'nun genel güvenlik stratejisine uygun bir adım olarak değerlendirmiş ve Finlandiya'nın ittifaka katkıda bulunabileceği inancıyla NATO üyeliğini onaylama sürecini hızlandırmıştır.

Finlandiya'nın dış politikasının karakteristik unsurlarından biri olan tarafsızlığı terk ederek NATO'ya üye olması Avrupa güvenlik mimarisini açısından Soğuk Savaş sonrası dönemdeki en önemli kırılmalardan birini temsil etmektedir. Türkiye önce kendi ulusal çıkarlarını dikkate alarak aynı zamanda da bölgesel ve hatta küresel güvenlik ve savunma açısından NATO'nun genişlemesi sürecinde belirleyici bir rol oynamıştır. NATO'nun önemli üyelerinden biri olarak Türkiye'nin güvenlik odaklı yaklaşımı ittifak içindeki müzakere gücünü test etmesi açısından da bir gösterge olmuştur. Uzun müzakerelerin sonunda Finlandiya ve İsveç'in üyeliğine ilişkin veto kararını kaldırarak Türkiye NATO'nun gelecekteki muhtemel genişleme süreçlerinde de merkezi bir rol oynayabileceğinin sinyallerini vermiştir.

Ethical Declaration / Etik Beyanı

It is declared that scientific and ethical principles were adhered to during the execution and writing of this study, and that all sources used have been appropriately cited. / Bu çalışmanın yürütülmesi ve yazılması sırasında bilimsel ve etik ilkelere bağlı kalındığı ve kullanılan tüm kaynakların uygun şekilde alıntılanmış olduğu beyan edilir.

Declaration Regarding the Use of Artificial Intelligence / Yapay Zeka Kullanımı ile İlgili Beyan

The authors commit to adhering to ethical principles, transparency, and responsibility in the use of artificial intelligence tools, ensuring their academic responsibility. / Yazarlar, yapay zeka araçlarının kullanımında etik ilkelere, şeffaflığa ve sorumluluğa bağlı kalarak akademik sorumluluklarını yerine getireceklerini taahhüt ederler.

Declaration of Conflicting Interests / Çıkar Çatışması Beyanı

The authors declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article. / Yazarlar, bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Funding / Fon Kullanımı

The authors received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article. / Yazarlar, bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Authors' Contributions / Yazarların Katkıları

Design of the Research / Araştırmanın Tasarımı: V. Ünlü (+), E. Özlük (+)

Data Collection / Veri Toplama: V. Ünlü (+), E. Özlük (+)

Data Analysis / Veri Analizi: V. Ünlü (+), E. Özlük (+)

Article Writing / Makale Yazımı: V. Ünlü (+), E. Özlük (+)

Article Submission and/or Revision / Makale Yükleme ve/veya Revizyonu: V. Ünlü (+), E. Özlük (+)

Note: The + and - symbols indicate whether authors contributed or did not contribute, respectively. / + ve - sembolleri sırasıyla yazarların katkıda bulunduğunu veya katkıda bulunmadığını gösterir.

Kaynakça

- Almeida, A. (2025). Dealing with a Difficult Ally: How Türkiye's Misuse of Veto Power Highlights the Need for Changing NATO's Voting Procedures. *The George Washington International Law Review*, 56(1), 119–121.
- BBC News. (2022). NATO: İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğine Türkiye neden karşı çıkıyor; Ankara'nın kaygıları giderilebilecek mi? Erişim tarihi: 10 Mayıs 2024, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-61492109>
- Braichevska, O., Sliusarenko, I., Krupenya, I., & Horobets, I. (2024). Evolution of the policy of the Republic of Finland regarding NATO membership (1994–2023). *European Politics and Society*, 25(3), 1–17.
- Buyar, C. & Şener, U. (2023). Tarihin Dönüşü: Rusya-Ukrayna Savaşı, Siyasi ve Ekonomik Tesirleri. *Journal of Academic Value Studies*, 9(4), 284-301. <http://dx.doi.org/10.29228/javs.73952>
- Cancellare, T. M. (2010). *NATO'nun iktisadi: Türkiye'nin bakış açısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkay a, C. H. (2020). *NATO Ortaklıklar Programının bölgesel, küresel güvenliğe etkileri ve geleceği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Christian Science Monitor. (n.d.). Erişim adresi: <https://www.csmonitor.com>
- Communications Directorate of Türkiye. (n.d.). Erişim adresi: <https://www.iletisim.gov.tr>
- Demir, S. (2015). Is End of a Dream? Reassessing The NATO Enlargement Policy Toward the Black Sea and Caucasus Regions. *Karadeniz Araştırmaları*, 12(46), 1-22.
- Euronews. (2022). Finlandiya ve İsveç, NATO üyeliğine "ikna" için heyet gönderiyor, Ankara yazılı mutabakat isteyecek. Erişim tarihi: 3 Ocak 2024, <https://tr.euronews.com/2022/05/24/finlandiya-ve-isvec-ankara-y-natouyeligine-ikna-icin-turkiye-ye-heyet-gonderiyor>
- Euronews. (2023). Macaristan, Finlandiya ve İsveç'in üyeliğini mart başında oylayacak. Erişim tarihi: 2 Şubat 2024, <https://tr.euronews.com/2023/02/23/macaristan-finlandiya-veisvecin-nato-uyeligini-mart-basinda-oylayacak>

- Forsberg, T., Christiansson, M. (2025). *NATO's Northern Enlargement: Finland and Sweden's Path to Membership*, Bristol University Press.
- İldem, T. (2024). NATO and Türkiye. In *Routledge handbook of NATO* (ISBN: 9781003364108). Routledge.
- İldem, T., & Ceylan, F. (2023). Finland and Sweden on the ragged road to Vilnius NATO Summit. Erişim tarihi: 20 Mayıs 2025, <https://edam.org.tr/en/foreign-policy-and-security/finland-and-sweden-on-the-ragged-road-to-vilnius-nato-summit>
- İldem, T. (2022). Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya olası üyelik başvuruları ve Türkiye'nin tutumu. *EDAM Raporu*, 1–5.
- Isoaho, E., Masuhr, N., & Merz, F. (2022). Finland's NATO accession. *CSS Analyses in Security Policy*, 310(1), 1–4.
- Kanninen, V. (2022). Gallup democracy in exercising the NATO membership option: The cases of Finland and Sweden. *CESifo Economic Studies*, 68(3), 281–296.
- Karademir, İ. (2023). *Türkiye'nin NATO üyeliğinin güvenlik politikalarına ve stratejik seviyede karar mekanizmalarına etkileri* (Yayımlanmış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kibaroglu, M. (2025). The future of Türkiye-NATO relations in light of the strained transatlantic dialogue. *Insight Turkey*, 27(1), 34–45.
- Köse, T. (2023). Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında daimi ortak mekanizmaya dönüş. Erişim tarihi: 1 Mayıs 2025, <https://www.setav.org/avrupa-arastirmalari/turkiye-isvec-ve-finlandiya-arasinda-daimi-ortak-mekanizmaya-donus>
- Koskimaa, V., & Raunio, T. (2024). Effective and democratic policymaking during a major crisis: An in-depth analysis of Finland's decision to apply for NATO membership after Russia attacked Ukraine. *Journal of European Public Policy*, 31(2), 1–24.
- Küçük, E. (2024). Bir daha asla yalnız kalma: Finlandiya-NATO ilişkileri çerçevesinde üyelik krizi ve Türkiye. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(3), 1127–1140.
- Laquer, W. (2016). *The political psychology of appeasement: Finlandization and other unpopular essays*. Routledge.
- Levin, P. (2023). The Turkish veto: Why Erdogan is blocking Finland and Sweden's path to NATO. Erişim tarihi: 17 Mayıs 2025, <https://www.fpri.org/article/2023/03/the-turkish-veto-why-erdogan-is-blocking-finland-and-swedens-path-to-nato>
- Martin, K. Y. (2024). Goodbye to Russia, Russia and Russia! Finland's new NATO chapter within the framework of shelter theory. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 21(8), 27–44.
- Moloeznik, M., Willoughby, R., & Kamps, J. (2025). *Sweden: From neutrality to NATO membership*. Department of Political Science and International Relations, University of San Diego.
- NATO: Finland joins as Sweden's accession faces delay. (2023). *Congressional Research Service Raporu*. Erişim tarihi: 20 Temmuz 2025, https://www.everycrsreport.com/files/2023-04-07_IN11949_545e991e8be5ad5e54f3b3a2f82665d0219325f4.pdf
- Nisch, S. (2023). Public opinion about Finland joining NATO: Analysing Twitter posts by performing natural language processing. *Journal of Contemporary European Studies*, 32(1), 272–290.
- Nokkala, A. (2022). It is about protection: Defence in Finland's steps to NATO. *Studia Europejskie – Studies in European Affairs*, 4(2), 1–34.
- Ovalı, A. Ş. (2024). Türkiye-NATO ilişkilerinde veto krizleri: Benzerlikler ve farklılıklar üzerine bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 79(1), 149–150.
- Özkaya, M., Baştan, Y., & İzgi, B. (2024). Oyun teorisi açısından Türkiye gözünden Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelik süreci. *AKÜ Journal of Science and Engineering*, 24(3), 583–592.
- Reuters . (2023). Explainer: Why is Turkey blocking Sweden and Finland NATO membership? Erişim tarihi: 5 Mayıs 2025, <https://www.reuters.com/world/why-is-turkey-blocking-swedish-finnish-nato-membership-2023-01-25>
- Reuters (2022). Finland's president held "open and direct" talks with Turkey's Erdoğan. Erişim tarihi: 11 Mayıs 2024, <https://www.reuters.com/world/europe/finlands-president-held-opendirect-talks-with-turkeys-erdogan-2022-05-21>

- Semin A. (2023). NATO kolektif güvenlik perspektifinden Türkiye ve Finlandiya-İsveç. *ODAP Dergisi*, 1–5.
- Seyaz, A. (2024). Change and continuity in North European security: Finland and Sweden's membership in NATO. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1–13.
- Tardy, T. (2025). NATO at 75: Enduring and moving forward? *Defence Studies*. <https://doi.org/10.1080/14702436.2025.2474058>
- TRT Haber. (2023). Cumhurbaşkanı Erdoğan açıkladı: Finlandiya'nın NATO üyeliğine onay. Erişim tarihi: 23 Şubat 2024, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskanierdogan-acikladi-finlandiyanin-nato-uyeligine-onay-753958.html>
- Tucer, B. A. (2022). Turkey's options for Finland and Sweden's NATO membership applications. *IJSRR*, 11(5), 1579–1582.
- Turgut, H., Çakır, A. (2023). "Drop Turkey from NATO now": Construction of anti-Türkiye discourse in the U.S. public opinion. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10, 20–48.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (n.d.). Erişim adresi: <https://www.tccb.gov.tr>
- Wintour, P. (2023). Turkish president lifts veto on Finland's NATO application. Erişim tarihi: 11 Mayıs 2025, <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/17/turkish-president-lifts-veto-on-finland-nato-application>
- Wolff, A. (2025). Who is NATO for? In J. Sperling & M. Webber (Eds.), *The Oxford handbook of NATO* (s. 86). Oxford University Press.
- Yazar, F. (2024). Terörle mücadelede kamu diplomasisi: Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya başvuru sürecinde PKK/PYD'nin medyada temsili. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 8(1), 1–19.
- Yeni Şafak. (2023). İsveç'in hayali: Kılıçdaroğlu kazanırsa NATO üyesi oluruz. Erişim tarihi: 1 Nisan 2024, <https://www.yenisafak.com/dunya/isvecin-hayali-kilicdaroglu-kazanirsa-nato-uyesi-oluruz-4525517>